

Kysymyksiä ja vastauksia 1

1. Millaisia valokuvia saa/ei saa laittaa nettiin?
2. Voiko kuvissa näkyvien henkilöiden nimiä julkaista?
3. Miten kuvia lisensoidaan? Usein käytössä CC-BY vaikka ei voimassa olevia oikeuksia.

1. Millaisia valokuvia saa/ei saa laittaa nettiin?

Valokuvan saa julkaista, jos sen

1.suoja-aika on rauennut **tai** sen julkaisemiseen on oikeus (joko lain tai sopimuksen perusteella).

JA

2. joka ei loukkaa kenenkään henkilön yksityisyyttä tai kunniaa.

Mutta: kun kuva kerran on päätetty julkaista, on seuraavaksi syytä miettiä millaisilla ehdoilla se halutaan julkaista:

esim.

- a) Kaikki oikeudet pidetään / All rights reserved - kuva on vain katsottavissa
- b) Käyttöä rajoitetaan jonkin verran
- c) Avoin aineisto - laajat oikeudet käyttää, jakaa ja muokata

2. Voiko kuvissa näkyvien henkilöiden nimiä julkaista?

VALOKUVA JA HENKILÖN SUOJA

- ”Henkilötiedolla tarkoitetaan kaikkia luonnollista *henkilöä* tai hänen ominaisuuksiaan tai elinolosuhteitaan kuvaavia merkintöjä, jotka voidaan tunnistaa *häntä tai hänen perhettään tai hänen kanssaan yhteisessä taloudessa eläviä koskeviksi.*” = MYÖS VALOKUVAT
- Lain mukaan henkilötietoa (kuten nimeä tai tunnistettavaa valokuvaa) ei saa julkaista ilman asianosaisen lupaa

”Kaikki ihmiset ovat oikeussubjekteja, he ovat oikeuskelpoisia. Tällöin puhutaan luonnollisista henkilöistä. Luonnollisen henkilön oikeuskelpoisuus alkaa hänen syntymästään *ja jatkuu hänen kuolemaansa saakka.*”

www.avoin.helsinki.fi/oppimateriaalit/oikeustiede/materiaali/osa3.html

MUTTA:

”Tietosuojalautakunta on päätöksessään 3/2.4.2001 todennut, että henkilötiedon määritelmä kattaa sinänsä myös kuollutta henkilöä koskevat tiedot ja että lain tarkoituksena on ”suojata henkilön itsensä lisäksi myös hänen muistoaan ja omaisiaan”.

Tietosuojavaltuutetun toimisto: Valokuva ja yksityisyyden suoja henkilötietolain kannalta 27.7.2010

Henkilötietolaki, pykälä 35

”Arkistolaitoksen tai siihen verrattavan arkiston on henkilötietoja yksityisistä henkilörekistereistä luovutettaessa otettava huomioon, mitä tässä laissa säädetään henkilötietojen käsittelystä ja luovuttamisesta, *jollei se henkilörekisteriin talletettujen tietojen ikä ja laatu huomioon ottaen ole rekisteröityjen yksityisyyden suojan vuoksi ilmeisen tarpeetonta.*”

Erityisen suojan alaiseksi määritetty:

- Ihmisen syntyperä / etnisyys
- Poliittinen tai uskonnollinen vakaumus, ammattiliittoon kuuluminen
- Seksuaalinen suuntautuminen
- Rikos ja rangaistus
- Terveystila ja hoidot
- Sosiaalihuollon tarve

Lain mukaan näitä voidaan käsitellä vain henkilön suostumuksella. Tiedon julkaisu voi loukata myös henkilön jälkeläisten oikeuksia.

+ Lisäksi valokuvaa koskee myös mitä on säädetty kunnianloukkauksesta

- Milloin valokuva on riittävän vanha siihen, että kohteen yksityisyyden suoja on merkittävästi loiventunut tai rauennut, eli henkilötiedon suojaaminen on ”*ilmeisen tarpeetonta*”?

Ennakkotapaus: sodan ajan valokuvat vuosilta 1939–1945, sa-kuva.fi (CC BY 4.0.)

3. Miten kuvia lisensoidaan? Usein käytössä CC-BY vaikka ei voimassa olevia oikeuksia.

CC-BY, CC-0 vai Public Domain?

Näillä kaikilla lisenseillä julkaistut valokuvat lasketaan avoimiksi aineistoiksi.

Public Domain: Aineistolla ei ole voimassaolevaa tekijänoikeudellista suojaa.

CC-0: Käytölle ei aseteta rajoitteita.

CC-BY: Käyttö vapaata, mutta tekijän nimi (tai alkuperäinen kuvalähde) mainittava

Monet kuva-arkistot ovat valinneet CC-BY lisenssin myös vanhoille aineistoille. Syitä ovat mm. halu vaalia tekijän nimeä ja muistoa, sekä varmistaa että valokuvien kontekstiedot ovat kaikkien löydettävissä.

Toisaalta kuitenkin myös CC-BY lisenssi on valokuvan käyttöä rajoittava. Se voi tehdä joissain tapauksissa kuvan käytöstä hankalaa tai jopa mahdotonta.

- mitä mieltä sinä olet?

Perässä luovijoita vai avoimuuden airueita? Suomalaiset kulttuuriperintöorganisaatiot digitaalisessa maailmassa -raportti
Toim. Laura Sillanpää, AvoinGLAM 2015

<http://avoinglam.fi/raportti-2015/>